

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΝ: ΒΕΡΟΝΙΚΗ.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1827: Ο τσάρος Νικόλαος Α' αποδέχεται την παραίτηση του Ιωάννη Καποδίστρια από τη θέση του υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας, προκειμένου να αναλάβει κυβερνήτης της Ελλάδας.

1906: Ο Άλφρεντ Ντρέιφους, γάλλος αξιωματικός πυροβολικού, ο οποίος έχει κατηγορηθεί άδικα για προδοσία, παίρνει χάρη κι επιστρέφει στο σύνταγμα του με το βαθμό του. Προηγήθηκε αναψηλάφηση της υπόθεσης, μετά το δριμύ Κατηγορώ του Εμίλ Ζολά εναντίον του στρατιωτικού κατεστημένου.

1913: Ελληνική επίθεση στα στενά της Κρέσνας μεταφέρει τις μάχες του Β' Βαλκανικού Πολέμου μέσα στα εδάφη της Βουλγαρίας.

1930: Οι έλληνες εργαζόμενοι διαμαρτύρονται για την ανεργία.

1965: Οι Beach Boys κυκλοφορούν τη μεγάλη επιτυχία τους California Girls.

1998: Η Γαλλία νικά τη Βραζιλία με 3-0 και κατακτά το 16ο Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου. Την τρίτη θέση καταλαμβάνει η Κροατία.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1817: Χένρι Ντέιβιντ Θόρο, αμερικανός συγγραφέας, φιλόσοφος και πρώιμος οικολόγος. (Θαν. 6/5/1862)

1895: Όσκαρ Χάμερστιν, αμερικανός σικουργός, μέλος της συνθετικής дуάδας Χάμερστιν & Ροτζερς, που έγραψε πολλά και φημισμένα μιούζικαλ. (Θαν. 23/8/1960)

1904: Πάμπλο Νερούδα, χιλιανός ποιητής και διπλωμάτης, βραβευμένος με Νόμπελ Λογοτεχνίας το 1971, δημιουργός του Κάντο Χενεράλ, που μελοποιήθηκε από τον Μίκη Θεοδωράκη. (Θαν. 23/9/1973)

ΘΑΝΑΤΟΙ

1910: Τσαρλς Στιούαρτ Ρολς, βρετανός αεροπόρος και συνιδρυτής της Rolls-Royce. Υπήρξε ο πρώτος άνθρωπος που σκοτώθηκε σε αεροπορικό δυστύχημα, όταν το διπλάνο του κατέπεσε κοντά στο Μπούρνεμαουθ. (Γεν. 27/8/1877)

1934: Όλε Εβινρούντε, αμερικανο-νορβηγός μηχανικός, που επινόησε και κατασκεύασε την εξωλέμβιο μηχανή. (Γεν. 19/4/1877)

1935: Άλφρεντ Ντρέιφους, γαλλοεβραϊός αξιωματικός του στρατού. Η καταδίκη του εξαιτίας μιας αβάσιμης κατηγορίας προδοσίας το 1894 έγινε το επίκεντρο της αντιπαράθεσης που ταλαιπώρησε τη γαλλική κοινωνία για δεκαετίες. (Υπόθεση Ντρέιφους) (Γεν. 9/10/1859)

Β' Βαλκανικός Πόλεμος

Ενοπλη σύγκρουση, που διεξήχθη από τις 16 Ιουνίου έως τις 18 Ιουλίου του 1913 (28 Ιουλίου η τυπική λήξη της με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου) κατά κύριο λόγο στα εδάφη της απελευθερωμένης από του Οθωμανούς Μακεδονίας, μεταξύ των πρώην συμμάχων του Α' Βαλκανικού Πολέμου (5 Οκτωβρίου 1912 - 30 Μαΐου 1913). Αντιμέτωποι τέθηκαν από την μία πλευρά η Βουλγαρία και από την άλλη πλευρά η Ελλάδα, η Σερβία και το Μαυροβούνιο. Κατά της Βουλγαρίας στραφικαν η Ρουμανία και η Οθωμανική Αυτοκρατορία. Ο Β' Βαλκανικός Πόλεμος χαρακτηρίστηκε από την ταχύτητα διεξαγωγής του και τη σκληρότητα των μαχών του.

Προτού λήξει ακόμη ο Α' Βαλκανικός Πόλεμος ήταν εμφανή τα σημάδια της επερχόμενης ρήξης μεταξύ των συμμάχων για τη διανομή των απελευθερωμένων εδαφών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η Βουλγαρία πίστευε ότι ήταν «ριγμένη» στη μοιρασιά έναντι των συμμάχων της Ελλάδας και Σερβίας και υποδαύλιζε διάφορα επεισόδια -συντάγματα- εναντίον Σέρβων και Ελλήνων στη Μακεδονία.

Για να αντιμετωπίσουν της διαφανόμενης βουλγαρικής απειλής, η Ελλάδα και η Σερβία υπέγραψαν στις 19 Μαΐου 1913 στη Θεσσαλονίκη, συνθήκη ειρήνης, φιλίας και αμοιβαίας προστασίας. Μετά τη συνθήκη αυτή, που συνοδευόταν από στρατιωτική σύμβαση «προς προετοιμασίαν και εξασφάλισιν των στρατιωτικών μέτρων αμύνθη», Ελλάδα και Σερβία βρισκόνταν σε ακήρυκτο πόλεμο με τη Βουλγαρία.

Οι βιαιότητες των Βουλγάρων κατά των ελληνικών πληθυσμών και οι συγκεντρώ-

σεις βουλγαρικών στρατευμάτων σε ευαίσθητα σημεία της Μακεδονίας, προκάλεσαν την αντίδραση της Ελλάδας, η οποία δια του πρεσβευτή της στη Σόφια επέδωσε διακοίνωση προς τη βουλγαρική κυβέρνηση στις 12 Ιουνίου 1913. Η βουλγαρική κυβέρνηση όχι μόνο απέρριψε τη διακοίνωση, αλλά το απόγευμα της 16ης Ιουνίου διέταξε τα στρατεύματά της να επιτεθούν κατά των ελληνικών αποσπασμάτων στη Νιγρίτα και το Παγγαίο Όρος και των σερβικών δυνάμεων στο Ιστιπ (σημερινό Σιπ της ΠΓΔΜ). Την επομένη, οι Βούλγαροι κατέλαβαν από τους Σέρβους τη Γευγελή (Γκεβγκλίγια της ΠΓΔΜ) στην κοιλάδα του Αξιού, με σκοπό να αποκόψουν την επαφή σερβικών και ελληνικών στρατευμάτων.

Η αντίδραση της Ελλάδας και της Σερβίας ήταν άμεση και αποφασιστική. Ο Β' Βαλκανικός Πόλεμος ήταν πλέον γεγονός. Η Ελλάδα με αρχηγό τον βασιλιά Κωνσταντίνο και επιτελάρχη τον αντιστράτηγο Βίκτωρα Δούσημανη παρέταξε στα πεδία των μαχών 119.000 άνδρες, που στελέχωναν 10 μεραρχίες Πεζικού και 1 ταξιαρχία ιππικού. Η Σερβία, με αρχηγό τον βασιλιά Πέτρο και επιτελάρχη τον βοεβόδα Ράντομιρ Πούτνικ, παρέταξε 260.000 άνδρες, από τους οποίους οι 12.000 ήταν η συνεισφορά του Μαυροβούνιο. Ο Βουλγαρικός στρατός αριθμούσε 576.000 άνδρες και τον διοικούσε ο βασιλιάς Φερδινάνδος, με βοηθό τον στρατηγό Μιχαήλ Σάβοφ και επιτελάρχη τον στρατηγό Ιβάν Φίτσεφ.

Μετά τη βουλγαρική επίθεση, ο Βενιζέλος ζήτησε από τον αρχιστράτηγο βασιλιά Κωνσταντίνο να αναληφθεί γενική αντιπθεση, με πρώτο μέτρο την εκκαθάριση της

Θεσσαλονίκης από τις στρατωνιζόμενες εκεί βουλγαρικές μονάδες, που ανέρχονταν σε 1.500 άνδρες. Οι Βούλγαροι αρνήθηκαν να αποσυρθούν και τότε ανέλαβε δράση η II Μεραρχία Πεζικού υπό τον υποστράτηγο Καλάρη, η οποία ύστερα από ολονύκτια συμπλοκή τους εξανάγκασε να παραδοθούν στις 18 Ιουνίου.

Ο κύριος στόχος του ελληνικού στρατεύου ήταν η διάσπαση της οχυράς βουλγαρικής γραμμής Κιλκίς - Λαχανά - Δοϊράνης, που εάν επιτυχάνετο θα σήμαινε την οριστική απελευθέρωση της Μακεδονίας. Ο ελληνικός στρατός προήλασε ταχύτατα και κατατρόπωσε του Βουλγάρους στις μάχες Καλινόβου - Κιλκίς - Λαχανά (19 - 21 Ιουνίου 1913). Στις 20 Ιουνίου η Χ Μεραρχία κατέλαβε τη Γευγελή, η οποία άλλαξε χέρια για τρίτη φορά μέσα σ' ένα χρόνο. Η καθοριστική ήττα των Βουλγάρων στο Κιλκίς προκάλεσε την αντικατάσταση του στρατηγού Σάβοφ με τον στρατηγό Ράτκο Ντιμιτρίεφ. Οι Βούλγαροι έχοντας απολέσει την πρωτοβουλία των κινήσεων, υποχώρησαν προς τη Στρώμιτσα (σημερινή Στρούμιτσα της ΠΓΔΜ) και τις Σέρρες, διαπράττοντας φοβερά εγκλήματα κατά των ελληνικών πληθυσμών. Η Νιγρίτα, οι Σέρρες και το Δοξάτο ήταν οι πόλεις που έζησαν την εκδικητική μανία των Βουλγάρων και έπαθαν τις μεγαλύτερες καταστροφές. Οι Έλληνες συνέχισαν την καταδίωξη των Βουλγάρων και μετά τις μάχες της Δοϊράνης (22 - 23 Ιουνίου), της Στρώμιτσας (26 Ιουνίου) και του Ντεμίρ Χισάρ (σημερινό Σιδηρόκαστρο, 27 Ιουνίου), κατέλαβαν τις Σέρρες (28 Ιουνίου) και τη Δράμα (1 Ιουλίου).

Ο Ελληνικός Στρατός στην Κρέσνα

Η προέλαση του ελληνικού στρατού επιβραδύνθηκε στα στενά της Κρέσνας (7 - 10 Ιουλίου). Η μάχη υπήρξε φονικότατη και έληξε με νίκη των Ελλήνων. Ο ελληνικός στρατός βρισκόταν τώρα επί βουλγαρικού εδάφους. Μία άλλη αιματηρή μάχη δόθηκε στην Άνω Τζουμαγιά (σημερινό Μπλαγκόεφγκραντ), η οποία έληξε στις 18 Ιουλίου, την ημέρα της ανακωχής και της λήξης των πολεμικών επιχειρήσεων. Στη μάχη της Τζουμαγιάς έχασε τη ζωή του ο ταγματάρχης Βελισσαρίου, ένας από τους ήρωες των Βαλκανικών Πολέμων.

Η VIII Μεραρχία προήλασε στη Θράκη και κατέλαβε προσωρινά την Ξάνθη (13 Ιουλίου) και την Γκιουμουλτζίνα (σημερινή Κομοτηνή, 16 Ιουλίου). Μεγάλη συμμετοχή στον Β' Βαλκανικό Πόλεμο είχε και το

ελληνικό ναυτικό, που κατέλαβε την Καβάλα (27 Ιουνίου) και προσωρινά το Ντεντέαγας (σημερινή Αλεξανδρούπολη, 12 Ιουλίου). Αντίθετα, η νεοσύστατη ελληνική αεροπορία είχε μηδενική δράση, καθώς τα περισσότερα αεροπλάνα ήταν καθηλωμένα στο έδαφος, λόγω βλαβών, τις οποίες είχαν υποστεί κατά τη διάρκεια του Α' Βαλκανικού Πολέμου. Στις 18 Ιουλίου 1913, την ημέρα που ο βασιλιάς της Βουλγαρίας Φερδινάνδος ζήτησε και πέτυχε ανακωχή των πολεμικών επιχειρήσεων με την παρέμβαση των Μεγάλων Δυνάμεων, τα ελληνικά στρατεύματα βρισκόνταν βαθιά μέσα στο βουλγαρικό έδαφος, σε απόσταση 20 χιλιομέτρων σε ευθεία γραμμή από τη Σόφια, ενώ ο ρουμανικός στρατός απείχε 40 χιλιόμετρα από τη βουλγαρική πρωτεύουσα. Ο βασιλιάς

Κωνσταντίνος επέμενε στη συνέχιση του πολέμου μέχρι την κατάληψη της Σόφιας, αλλά τελικά, λόγω της σερβικής αδράνειας και της κοπώσεως του στρατού, πείστηκε στην αποδοχή της ανακωχής από τον πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο.

Η χώρα μας πλήρωσε βαρύ φόρο αίματος στον Β' Βαλκανικό Πόλεμο, με 5.851 νεκρούς, 23.847 τραυματίες και 188 αγνοούμενους. Συνολικά, οι Βουλγαρικές απώλειες έφθασαν τους 65.927 άνδρες (νεκρούς ή τραυματίες) και οι συμμαχικές, συμπεριλαμβανομένων Οθωμανών και Ρουμάνων τις περίπου 91.000 άνδρες. Ένα χρόνο μετά τη λήξη του Β' Βαλκανικού Πολέμου, ακολούθησε ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος, που θα έβαζε και πάλι σε πολεμικές περιπέτειες τα βαλκανικά κράτη.